

Brüssel, 20. oktoober 2025
(OR. en)

14250/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0180(COD)

ENER 538
POLCOM 304
CODEC 1577

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 13869/25

Teema: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse Venemaa maagaasi impordi järkjärgulist lõpetamist ja võimalike energiasõltuvuste jälgimise parandamist ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1938
– Üldine lähenemisviis

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu üldine lähenemisviis ülalnimetatud ettepaneku kohta, mille nõukogu (transport, telekommunikatsioon ja energeetika) võttis vastu oma 20. oktoobri 2025. aasta istungil.

Üldine lähenemisviis määrab kindlaks nõukogu esialgse seisukoha selle ettepaneku suhtes ning on Euroopa Parlamendiga peetavate läbirääkimiste alus.

2025/0180 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse Venemaa maagaasi impordi järkjärgulist lõpetamist ja võimalike energiasõltuvuste jälgimise parandamist ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1938

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 lõiget 2 ja artiklit 207,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

¹ ELT C ...

² ELT C ...

- (1) Venemaa Föderatsiooni täiemahuline ebaseaduslik sissetung Ukrainasse 2022. aasta veebruaris tõi esile Venemaa maagaasist sõltumise dramaatilised tagajärjed turgudele ja julgeolekule. Seepärast leppisid riigipead ja valitsusjuhid oma 11. märtsi 2022. aasta Versailles' deklaratsioonis kokku, et vähendavad järk-järgult sõltuvust Venemaa energiast ning kaotavad lõpuks selle sõltuvuse täielikult. 8. märtsi 2022. aasta teatises „REPowerEU“ ja 18. mai 2022. aasta kavas „REPowerEU“ pakuti välja konkreetsed meetmed, mille abil mitmekesistada energiavarustust, et täielikult eemalduda Venemaa energia impordist turvalisel, taskukohasel ja kestlikul viisil. Sellest ajast alates on gaasitarnete mitmekesistamine Venemaa Föderatsioonist eemaldumiseks olnud märkimisväärselt edukas. Kuna Venemaa maagaasi tuleb liitu ikka veel märkimisväärses mahu, kuulutas komisjon oma 6. mai 2025. aasta „REPowerEU“ tegevuskavas Vene energia impordi lõpetamiseks välja seadusandliku ettepaneku, mille eesmärk on lõpetada järk-järgult täielikult Venemaa gaasi import ning parandada praegust energiasõltuvuse käsitlemise raamistikku.
- (2) Mitmed näited teatamata ja põhjendamata tarnevähendustest ja -katkestustest juba enne täiemahulist sõjalist sissetungi Ukrainasse ning energia kasutamine relvana Venemaa Föderatsiooni poolt sissetungist alates näitavad, et Venemaa Föderatsioon on süstemaatiliselt kasutanud sõltuvust Venemaa gaasitarnetest liidu majanduse kahjustamiseks. See on avaldanud tõsist kahjulikku mõju liikmesriikidele ning liidu üldisele majandusjulgeolekule. Seepärast ei saa liit Venemaa Föderatsiooni ja selle energiaettevõtjaid enam pidada usaldusväärsseteks energiavaldkonna kaubanduspartneriteks.

- (3) 2006. aasta jaanuaris peatas Venemaa Föderatsioon oma maagaasi tarned mõnedesse Kagu- ja Kesk-Euroopa riikidesse keset külmalainet, mis tõi kaasa hinnatõusu ning põhjustas inimestele kahju või ähvardas seda teha. 6. jaanuaril 2009 peatas Venemaa Föderatsioon taas täielikult gaasi edastamise läbi Ukraina, mis mõjutas 18 liikmesriiki, eriti Kesk- ja Ida-Euroopas. See tarnehäire põhjustas tõsise häiringu piirkonna gaasiturgudel ning kogu liidus. Mõni liikmesriik ei saanud üldse maagaasi peaaegu 14 päeva jooksul, mistõttu nad olid sunnitud peatama koolide ja tehaste kütmise ning pidid välja kuulutama eriolukorra. 2014. aastal tungis Venemaa Föderatsioon Krimmi ja annekteeris selle ebaseaduslikult, võttis enda kontrolli alla sealsed Ukraina gaasi tootmise varad ning vähendas gaasitarneid mitmesse liikmesriiki, kes olid teatanud, et nad kavatsevad hakata Ukrainat gaasiga varustama; see põhjustas turuhäireid ja hinnatõusu ning kahjustas majandusjulgeolekut. Minevikus on komisjon mitmel korral uurinud Venemaa Föderatsiooni kontrolli all olevat monopolset eksportijat Gazpromi võimalike liidu konkurentsieeskirjade rikkumise suhtes ning Gazprom on seejärel muutnud oma tegevust turul, et reageerida komisjoni väljendatud konkurentsiprobleemidele. Kõnealused konkurentsiga seotud probleemid seisnesid mitmel juhul Gazpromi gaasitarnelepingutes sätestatud nn territoriaalsetes piirangutes, millega keelati gaasi edasimüük sihtriigist välja, samuti tõendites, et Gazprom kasutas ebaõiglast hinnakujundust ja tegi energiatarned sõltuvaks poliitilistest järeleandmistest osaleda Venemaa torujuhtme projektides või kontrolli saamisest liidu energiavarade üle.

- (4) Venemaa Föderatsiooni provotseerimata ja põhjendamatu sõda Ukraina vastu alates 2022. aasta veebruarist ja sellele järgnenud gaasitarnete vähendamise kasutamine relvana koos turgude manipuleerimisega gaasivoogude tahtliku katkestamise läbi on teinud selgeks liidu ja selle liikmesriikide haavatavused ja sõltuvused, millel on selge potentsiaal avaldada otsest ja tõsist mõju liidu gaasituru toimimisele, liidu majandusele ja tema olulistele julgeolekuhuvidele, samuti võib see avaldada otsest kahjulikku mõju liidu kodanikele, kuna energiavarustushäired võivad kahjustada kodanike tervist või elu. Tõendid näitavad, et riigi kontrolli all olev ettevõtja Gazprom manipuleeris tahtlikult liidu energiaturge, et energia hindu üles viia. Enne sissetungi jäeti suurte, Gazpromi kontrolli all olnud liidu maa-aluste hoidlate täituvus enneolematult madalale tasemele ning Venemaa ettevõtjad vähendasid müüki liidu gaasbörsidel ja lõpetasid täielikult oma müügiplatvormide kasutamise; see mõjutas lühiajalisi turge ning halvendas juba niigi pingelist tarneolukorda pärast Venemaa Föderatsiooni ebaseaduslikku sissetungi Ukrainasse. Alates 2022. aasta märtsist on Venemaa Föderatsioon süstemaatiliselt peatanud või vähendanud maagaasitarneid liikmesriikidesse, mis põhjustas märkimisväärsed häireid liidu gaasiturul. See mõjutas eelkõige tarneid liitu Jamali torujuhtme kaudu, tarneid Soome ning Nord Stream 1 torujuhtme kaudu tulevaid tarneid, mille puhul Gazprom kõigepealt vähendas vooge ja lõpuks sulges tarded torujuhtme kaudu täielikult.
- (5) Venemaa Föderatsiooni poolt gaasitarnete relvana kasutamine ja turuga manipuleerimine gaasivoogude tahtlike katkestuste kaudu tõi liidus kaasa energiahindade järsu tõusu, mis jõudis 2022. aastal enneolematule tasemele, kus hinnad olid kuni kaheksa korda kõrgemad kui eelmiste aastate keskmise. Sellest tulenev vajadus leida alternatiivseid gaasitarneallikaid, muuta tarneteid, täita hoidlad talveks ja leida lahendused liidu gaasitaristu ülekoormuse probleemile tekitas 2022. aastal suure hinnavolatiilsuse ja enneolematu hinnatõusu.

- (6) Erakordselt kõrged gaasihinnad tõid kaasa kõrged elektri hinnad ja muude energiatoodete hinnatõusu, mille tagajärjeks oli püsivalt kõrge inflatsioon. Kõrgetest energiahindadest põhjustatud sügav majanduskriis, mis tõi paljudes liikmesriikides kaasa negatiivsed kasvumäärad, ohustas liidu majandust, vähendas tarbijate ostujõudu ja suurendas tootmiskulusid; see seadis ohtu sotsiaalse ühtekuuluvuse ja stabiilsuse ning isegi inimeste elu või tervise. Tarnekatkestused põhjustasid ka väga tõsiseid probleeme liidu energiavarustuskindluse osas, mistõttu olid 11 liikmesriiki sunnitud välja kuulutama ühe Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1938³ kohastest energiakriisi tasemetest. Venemaa Föderatsioon kasutas selle kriisi ajal liidu sõltuvust ära ning turuga manipuleerimine võimaldas tal järelejäänud energiakaubandusest Euroopaga saada rekordiliselt suurt kasumit – gaasiimpordist saadud tulu oli veel 2024. aastal 15 miljardit eurot. Seda tulu võidakse kasutada liidu vastu suunatud ja majandusjulgeolekut kahjustavate jätkuvate majandusrünnete rahastamiseks. Nimetatud tulu võidakse kasutada ka selleks, et rahastada Ukraina-vastast agressioonisõda, mis kujutab endast suurt ohtu Euroopa poliitilisele ja majanduslikule stabiilsusele.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1938, mis käsitleb gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010 (ELT L 280, 28.10.2017, lk 1).

- (7) Hiljutine kriis näitas, et usaldusväärsed kaubandussuhted energiatooteid tarnivate partneritega on üliolulised turu stabiilsuse säilitamiseks, samuti inimeste elu ja tervise ning liidu oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks, sealhulgas eelkõige seetõttu, et liit sõltub suurel määral kolmandatest riikidest pärineva energia impordist. Jätkuvad energiatarned Venemaa Föderatsioonist tekitaksid liidule pidevaid majandus- ja julgeolekuriske ning seega mitte ei suurendaks liidu energiavarustuskindlust, vaid vähendaks seda. Isegi sõltuvus väiksemast Venemaa gaasi impordimahust võib juhul, kui Venemaa Föderatsioon seda kuritarvitab, märkimisväärselt moonutada hinnadünaamikat, isegi kui see toimub vaid ajutiselt, ning häirida energiaturge, eriti neis piirkondades, mis sõltuvad endiselt märkimisväärselt Venemaa Föderatsioonist pärit impordist. Võttes arvesse turuga manipuleerimise ja tarnehäirete pikaajalist ja järjepidevat mustrit ning asjaolu, et Venemaa Föderatsiooni valitsus on järjekindlalt kasutanud gaasikaubandust relvana poliitika-, mitte kaubanduseesmärkide saavutamiseks, on asjakohane võtta meetmeid, et vähendada liidu jätkuvat haavatavust, mis tuleneb Venemaa Föderatsiooni maagaasi impordist torujuhtmete kaudu ja veeldatud maagaasi (LNG) impordist.

- (8) Käesoleva määruse artiklis 3 sätestatud rahvusvaheliste tehingute piirangud on kooskõlas liidu välistegevusega muudes valdkondades, nagu on nõutud Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 21 lõikes 3. Liidu ja Venemaa Föderatsiooni vahelised suhted on viimastel aastatel ja eelkõige alates 2022. aastast oluliselt halvenenud. Suhete halvenemise põhjuseks on rahvusvahelise õiguse jõhker eiramine Venemaa Föderatsiooni poolt ning eelkõige Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõda Ukraina vastu. Alates 2014. aasta juulist on liit vastusena Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastasele tegevusele järk-järgult kehtestanud piiravaid meetmeid Venemaa Föderatsiooniga peetava kaubavahetuse suhtes. Liidul on Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu ning eelkõige 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe XXI artikli (julgeolekuerandid) ja Venemaa Föderatsiooniga sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingus sätestatud analoogsete erandite alusel lubatud jätta Venemaa Föderatsioonist imporditud kaupadele kohaldamata soodustused, mida antakse teistest riikidest imporditud samasugustele toodetele (enamsoodustusrežiim). Seega võib liit kehtestada keelde või piiranguid Venemaa Föderatsioonist imporditavate kaupade suhtes, kui liit leiab, et sellised meetmed, mis on võetud liidu ja Venemaa Föderatsiooni vahelistes rahvusvahelistes suhetes praegu valitseva kriisiolukorra ajal, on vajalikud liidu oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks.
- (9) Energiajulgeoleku tugevdamiseks ja säilitamiseks liidus on väga oluline veeldatud maagaasi impordi mitmekesistamine. Vältimaks ohtu, et Venemaa ettevõtjate käsutuses olevaid veeldatud maagaasi terminalide võimsuse pikaajalisi reserveeringuid võidakse kasutada alternatiivsetest allikatest pärit impordi takistamiseks liigse varuvõimsuse soetamise kaudu, peavad riiklikud reguleerivad asutused ja konkurentsiasutused asjakohasel juhul täiel määral ära kasutama riikliku ja Euroopa energia- ja konkurentsioiguse alusel kättesaadavaid tugevaid õiguslikke vahendeid.

- (10) Komisjon on hoolikalt hinnanud, millist mõju võib liidule ja selle liikmesriikidele avaldada keeld importida Venemaalt maagaasi. Alates 2022. aastast on tehtud ettevalmistavat tööd ja avaldatud mitu üksikasjalikku analüüsi Venemaa gaasi impordi täieliku järkjärgulise lõpetamise tagajärgede kohta, ning komisjon tugines ka arvukatele konsultatsioonidele sidusrühmade, välisekspertide ja ametitega ning uuringutele Venemaa gaasi impordi järkjärgulise lõpetamise mõju kohta. Komisjoni analüüs näitas, et kui Venemaa maagaasi impordi järkjärguline lõpetamine toimub etappide kaupa, koordineeritult ja hästi ettevalmistatult ning solidaarsuse vaimus, on selle mõju energiahindadele liidus tõenäoliselt vähene ning see suurendab, mitte ei ohusta liidu energiavarustuskindlust, kuna liidu turgudelt lahkub ebausaldusväärne kaubanduspartner. Nagu on märgitud tegevuskavas „REPowerEU“, on kava „REPowerEU“ rakendamine juba vähendanud liidu sõltuvust Venemaa Föderatsiooni tarnetest, näiteks tänu gaasinõudluse vähendamise või taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu kiirendamise meetmetele, samuti tänu energiavarustuse mitmekesistamise aktiivsele toetamisele ja liidu läbirääkimispositsiooni parandamisele gaasi ühisostude kaudu. Mõju hindamine näitas ka, et mitmekesistamispoliitika eelnev kooskõlastamine võib hoida ära kahjuliku mõju hindadele või tarnetele.

- (11) Kavandatav määrus on täielikult kooskõlas liidu strateegiaga vähendada sõltuvust fossiilkütuste impordist seeläbi, et tõhustatakse süsinikuheite vähendamist ja laiendatakse kiiresti liidus puhta energia tootmist. Nagu on märgitud tegevuskavas „REPowerEU“, on kava „REPowerEU“ rakendamine juba andnud tulemuseks märkimisväärse gaasi impordi vähenemise aastatel 2022–2024 – üle 60 miljardi kuupmeetri aastas –, mis on võimaldanud liidul vähendada sõltuvust Venemaa Föderatsiooni tarnetest. See sõltuvuse vähendamine võidi saavutada tänu meetmetele, millega vähendati gaasinõudlust või hoogustati rohepööret tuule- ja päikeseenergia tootmisvõimsuse kiirema kasutuselevõttuga, mis suurendas märkimisväärselt taastuvate energiaallikate osakaalu energiaallikate jaotuses, ning tänu aktiivsele toetusele energiavarustuse mitmekesistamiseks ja liidu läbirääkimispositsiooni parandamisele gaasi ühisostude kaudu. Lisaks peaksid energiasüsteemi täielik ümberkujundamine ning taskukohase energia hiljutise tegevuskava ja muude meetmete täielik rakendamine, eelkõige investeringud energiamahukatele toodetele, näiteks väetistele, alternatiivi pakkuvate vähese süsinikuheitega toodete tootmisse, aitama asendada 2030. aastaks kuni 100 miljardit kuupmeetrit maagaasi. See muudab Venemaa Föderatsioonist gaasi importimise järkjärgulise lõpetamise lihtsamaks.
- (11a) Mitmekesistamiskavade koostamisel peaks komisjon tegema koordineeritud viisil ja solidaarsuse vaimus koostööd liikmesriikidega, eelkõige Kesk- ja Kagu-Euroopas, et teha kindlaks alternatiivsed maagaasitarned. Lisaks varustuskindluse parandamisele võivad uued tarned ka kompenseerida saamata jäänud tulu, kasutades olemasolevat taristut, mida on varem kasutatud Venemaa gaasi transportimiseks.
- (12) Kooskõlas Versailles’ deklaratsiooniga ja teatisega „REPowerEU“ on suur hulk gaasiimportijaid oma gaasitarned Venemaa Föderatsioonist juba lõpetanud või neid oluliselt vähendanud. Nagu on märgitud mõjuhinnangus, saab kehtivate tarnelepingute kohaseid allesjäänud gaasimahtusid järk-järgult vähendada, ilma et see avaldaks märkimisväärselt majanduslikku mõju või ohustaks varustuskindlust, kuna maailma gaasiturul on piisavalt alternatiivseid tarnijaid, liidu gaasiturg on hästi ühendatud ja on olemas piisav imporditaristu.

- (12a) Mõnel juhul veetakse LNG lastis eri riikides toodetud ja kokku segatud veeldatud maagaasi. Keeldu tuleks kohaldada ka sellises lastis sisalduva Venemaal toodetud gaasi koguste suhtes. Kui importijatel on võimalik üheselt dokumenteerida väljaspool Venemaad toodetud veeldatud maagaasi vastavad osakaalud, peaks olema võimalik LNG lastis sisalduvaid väljastpoolt Venemaad pärit veeldatud maagaasi koguseid importida.
- (13) Lühiajalised tarnelepingud hõlmavad väiksemaid mahtusid kui suured pikaajalised tarnelepingud, mille importijad on Venemaa ettevõtjatega sõlminud. Kehtivad lühiajalised tarnelepingud lõpevad igal juhul käesoleva määruse jõustumise ajaks. Seega tundub, et kehtivatest lühiajalistest tarnelepingutest tulenev oht majandusjulgeolekule on väike. Seepärast on asjakohane teha kehtivatele lühiajalistele tarnelepingutele erand impordikeelu kohesest kohaldamisest, võimaldades üleminekuetappi kuni 17. juunini 2026.
- (14) Samuti tuleks ette näha erand alates 1. jaanuarist 2026 kohalduvast gaasi impordi keelust kehtivate pikaajaliste tarnelepingute puhul. Pikaajalised tarnelepingud sõlminud importijad vajavad alternatiivsete tarneteede ja -allikate leidmiseks tavaliselt rohkem aega kui lühiajaliste lepingute omanikud, seda ka seetõttu, et pikaajaliste tarnelepingutega on tavaliselt ette nähtud aja jooksul oluliselt suuremate mahtude tarnimine kui lühiajaliste tarnelepingutega. Seepärast tuleks kehtestada üleminekuaeg, et anda pikaajaliste tarnelepingute omanikele piisavalt aega oma tarnete mitmekesistamiseks korrapärasel viisil.

- (15) Hiljutised Venemaa Föderatsioonist lähtuvate tarneteede muutused mõjutavad konkreetselt mõningaid sisemaariike, mida praegu veel varustatakse Venemaa torugaasiga kehtivate pikaajaliste tarnelepingute alusel, seda seetõttu, et alternatiivseid tarneteid neile lepinguliste gaasikoguste transportimiseks on vähe või need puuduvad üldse. Olukorra parandamiseks tagavad teiste liikmesriikide tarnijad praegu nendele riikidele torugaasi tarnimise Venemaa Föderatsiooni tarnijatega sõlmitud lühiajaliste tarnelepingute alusel, kasutades ülekoormuseta ühenduspunkte. Selle väga eripärase olukorra tõttu tuleks uute tarnijate leidmiseks vajalikku üleminekuaega kohaldada ka nende lühiajaliste tarnelepingute suhtes, mis on sõlmitud Venemaa Föderatsiooni tarnijatega, kes varustavad sisemaariike, mida mõjutavad muutused Venemaa gaasi tarneteedes.
- (16) Kuigi näib olevat põhjendatud, et kehtivate varasemate lepingute suhtes Venemaa gaasi impordi keeldu kohe ei kohaldata, ei tohiks sellist erandit kohaldada kõigi lepingute suhtes, mis on sõlmitud enne käesoleva määruse jõustumist. Venemaa tarnijad võivad soovida kasutada käesolevat määrust käsitleva komisjoni ettepaneku avaldamise ja keelu jõustumise vahele jäävat aega selleks, et suurendada praeguseid tarneid, sõlmides uusi lepinguid, suurendades kehtivate lepingute muutmise kaudu mahtusid või kasutades kehtivate lepingute kohast paindlikkust. Tagamaks, et käesoleva määruse tulemusena Venemaa Föderatsioonist pärit import väheneb, mitte ei suurene, tuleks käesolevas määruses hoiduda loomast ettevõtjate jaoks stiimuleid sõlmida uusi Venemaa gaasi impordi lepinguid ajal, mis jääb käesolevat määrust käsitleva komisjoni ettepaneku avaldamise ja keelu jõustumise vahele. Riigipead ja valitsusjuhid võtsid juba 2022. aasta märtsis kohustuse Venemaa gaasitarned järk-järgult lõpetada; komisjon tugines sellele kohustusele, pakkudes välja strateegia „REPowerEU“, kava „REPowerEU“ ja tegevuskava „REPowerEU“. Hiljemalt alates käesoleva määruse ettepaneku avaldamise kuupäevast ei ole pärast seda kuupäeva sõlmitud lepinguid enam asjakohane käsitada varasemate lepingutena. Pärast 17. juunit 2025 sõlmitud lepingute puhul ei tohiks seetõttu kohaldada kehtivate lühi- ja pikaajaliste tarnelepingute suhtes kohaldatavaid erakorralisi üleminekusätteid.

- (17) Selleks et hoida ära kehtivate tarnelepingutega ettenähtud impordimahtude suurenemist, tuleks kehtivate tarnelepingute muudatusi käesoleva määrase kohaldamisel käsitada uute lepingutena ning üleminekuperioodi ei tohiks kohaldada juhtudel, kui impordimahtusid suurendatakse lepingukohast paindlikkust kasutades. Teatavatel juhtudel, kui kehtivates lepingutes tehakse vajalikke muudatusi, tuleks ette näha erandid, tingimusel et need ei suurenda lepingulisi koguseid ega tarnimise ajastust. Hinnarinevused, mis tulenevad olemasolevates tarnelepingutes juba ette nähtud hindade indekseerimisest, ei kujuta endast olemasolevate tarnelepingute muudatust.
- (18) Käesoleva määrasega kehtestatakse selge õiguslik keeld importida Venemaa maagaasi; tegemist on liidu suveräänse aktiga, mis ei sõltu gaasiimportijate tahtest ja millega muudetakse Venemaa Föderatsioonist maagaasi import ebaseaduslikuks, st sellel on vahetu õiguslik mõju ja liikmesriikidel ei ole keelu kohaldamisel kaalutusõigust.
- (19) Erinevalt muudest kaupadest on maagaas homogeenne kaup, millega kaubeldakse suurtes mahtudes ja mida müüakse hulgimüügi tasandil sageli mitu korda edasi. Võttes arvesse, et maagaasi päritolu kindlakstegemine on eriti keerukas, ja pidades silmas, et Venemaa tarnijad võivad püüda käesoleva määrase järgimisest kõrvale hoida, näiteks müües vahendajate kaudu, kasutades ümberlaadimist või transporti teiste riikide kaudu, tuleks käesoleva määrasega ette näha tõhus raamistik keelust kõrvalehoidmise vältimiseks. Seepärast peaks asjaomastel asutustel olema võimalik võtta vajalikke meetmeid, et teha kindlaks, kas Venemaa Föderatsioonist pärit maagaasitarned tuuakse liidu tolliterritooriumile käesoleva määrase normidest kõrvalehoidmiseks loodud skeemide abil. Selle kindlakstegemisel, kas maagaas lubatakse liidus vabasse ringlusse, ei peaks toll tuginema üksnes tollideklaratsioonis esitatud teabele, vaid tal peaks olema võimalik ka muu kättesaadava teabe põhjal hinnata juhul, kui ta peab seda asjakohaseks, kas liitu toodud kaup kavatakse tegelikult vabasse ringlusse lasta. Määruses tuleks nõuda ka liitu imporditava maagaasi tootjariigi ja tarneahela kindlakstegemist.

- (20) Eelkõige peaksid maagaasi importijad olema kohustatud esitama ametiasutustele kogu teabe, mis on vajalik, et teha kindlaks liitu imporditava maagaasi tootjariik ning määrata kindlaks, kas imporditava gaasi suhtes kohaldatakse üldist keeldu või mõnda selle eranditest. Liidu tolliõiguse kohane mõiste „päritolu“ ei pruugi alati võimaldada imporditava gaasi tootjariigi kindlakstegemist, näiteks kui gaasi on töödeldud (nt veeldatud või taasgaasistatud) pärast Venemaa Föderatsioonist väljumist. Seepärast peaks määrus hõlmama ka juhtumeid, kus liidu tolliõiguse kohaselt on gaasi „päritoluriik“ selle tootjariigist erinev, ning nägema ette mehhanismi, mille abil kontrollida, kas maagaas on ammutatud või veeldatud Venemaa Föderatsioonis. Mis tahes gaasi suhtes, mis enne selle ELi importimist eksporditi Venemaa Föderatsioonist kas otseeksportina Venemaalt ELi või kaudselt kolmanda riigi kaudu, tuleks kohaldada keeldu, välja arvatud transiidi korral.
- (20a) Torugaasi ja veeldatud maagaasi eriomaduste tõttu ning selleks, et võimaldada sujuvat tootjariigi kontrollimise protsessi ja tingimusi võimalike vabastuste andmiseks enne, kui gaas siseneb liidu tolliterritooriumile, tuleks kehtestada eelneva loa andmise menetlus. Loa puudumisel tuleks impordist keelduda. Lube väljastavaid asutusi tuleks liitu kavandatavast impordist eelnevalt teavitada ning neile tuleks esitada teave, mis on vajalik, et kontrollida tootjariiki või seda, kas on täidetud tingimused käesoleva määruse kohase vabastuse andmiseks. Kuigi lube väljastavad asutused peaksid püüdma väljastada loa ajavahemikul, mis jääb importija poolt teabe esitamise ja kavandatud tolliterritooriumile sisenemise vahele, et hõlbustada gaasi importi ELi, võivad nad teha otsuse ka hilisemas etapis, eelkõige juhul, kui esitatud teabe suhtes on kahtlusi. Eelnev luba ei piira tolli olemasolevaid täitmise tagamise volitusi. Maagaasi import gaasi tootvatest riikidest tuleks sellest kohustusest vabastada, kui liit on varem importinud nendest riikidest märkimisväärses mahus ja kui need riigid on kas näidanud, et nad ei soovi Venemaa gaasisektorit toetada, kehtestades keelu Venemaa gaasiimpordile või Venemaa gaasitaristu, Venemaa gaasiettevõtjate või selliseid ettevõtjaid haldavate isikute vastu suunatud piiravad meetmed, või kui neil riikidel ei ole vajalikku taristut, et importida maagaasi torujuhtmete kaudu või veeldatud maagaasi. Komisjon peaks koostama selliste riikide loetelu.

- (20b) Lube väljastavatel asutustel ja tollil (kui need ei ole identsed) peaks olema võimalik nõuda kogu teavet, mis on vajalik impordi seaduslikkuse hindamiseks. Samuti peaks neil olema võimalik tugineda muudest allikatest pärinevale teabele. Kuna lepingutingimused, millega on kindlaks määratud hindamise seisukohast olulised elemendid, on sageli keerukad, tuleks ametiasutustele anda õigus nõuda importijatelt üksikasjalikku lepinguteavet, sealhulgas kogu tarnelepingut, välja arvatud hinnateavet, kui see on vajalik, et mõista teatavate tingimuste konteksti või viiteid muudele lepingusätetele. Käesolev määrus peaks sisaldama õigusnorme, millega tagatakse asjaomaste ettevõtjate ärisaladuste tõhus kaitse.
- (21) Osa Venemaa gaasi ülekandetaristust on liiduga otse ühendatud ning mõned Venemaad liiduga ühendavad transiiditorud kulgevad läbi kolmandate riikide, ilma et praegu oleks ühtegi väljavoolupunkti Venemaa Föderatsiooni ja liidu vahel. Seepärast tuleks määruuses eeldada, et maagaas, mis imporditakse liitu Venemaa Föderatsiooni ja liidu või Valgevene ja liidu vaheliste piiride, võrkudevaheliste ühenduste või ühenduspunktide kaudu või mis saabub torujuhtme TurkStream kaudu Strandzha 2/Malkoclari ühenduspunkti, pärineb või eksporditakse otse või kaudselt Venemaa Föderatsioonist, asendades seega tootjariigi tõendamise nõude. Kui väidetakse, et kõnealuste piiride, võrkudevaheliste ühenduste või ühenduspunktide kaudu saabuv maagaas läbib nn transiidiprotseduuri Venemaa Föderatsiooni kaudu, tuleks kohaldada ranget kontrolli. Venemaa Föderatsioon on suur gaasiekspordija ja tal ei ole varem olnud mingit märkimisväärset rolli gaasitransiidiriigina mitmete tegurite tõttu, nagu taasgaasistamise taristu puudumine, gaasikaubanduse korraldamine Venemaa Föderatsioonis torujuhtmete ekspordimonopoli kaudu, Venemaa gaasiettevõtjate ärimudelid, mis ei põhine transiidi korraldamisel, ning Venemaa Föderatsiooni geograafiline asukoht. Seepärast ja võttes arvesse Venemaa tarnijate stiimuleid impordikeelust kõrvale hoida, peaks toll keelduma maagaasi koguste impordist, mis on väidetavalt transiitgaas, välja arvatud juhul, kui on võimalik esitada üheselt mõistetav tõend selle kohta, et gaas läbis Venemaa Föderatsiooni transiidina ja see on toodetud muus riigis kui Venemaa Föderatsioon. Esitatud dokumendid peaksid võimaldama kindlaks teha imporditud gaasi teekonna kuni tootmiskohani.

- (21a) Pealegi võib märkimisväärses mahus maagaasi nn transiidiprotseduuri alusel ka liitu siseneda. Kuna gaasiimpordi rangeid järelevalve reegleid, näiteks eelneva loa saamise nõuet, ei kohaldata nn transiidiprotseduuri alusel liitu läbiva gaasi suhtes, on asjakohane näha ette konkreetsed kaitsemeetmed transiidi seirekorra vormis, mis võimaldab tollil tõhusalt seirata nn transiidiprotseduuri alusel liikuvaid gaasivooge, tagamaks, et liitu kõnealuse protseduuri alusel läbivat maagaasi ei lasta lõpuks liidus vabasse ringlusse.
- (22) Kooskõlas lojaalse koostöö põhimõttega peaksid lube väljastavad asutused, toll, reguleerivad asutused, pädevad asutused, Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (ACER) ja komisjon tegema koostööd, et rakendada käesoleva määruse sätteid ja vahetada asjakohast teavet, eelkõige seoses Venemaa maagaasi importimist võimaldavate vabastuste hindamisega pärast 1. jaanuari 2026. Tollil, reguleerivatel asutustel, pädevatel asutustel ja ACERil peaksid olema vajalikud vahendid ja andmebaasid, et tagada vajaduse korral asjakohase teabe vahetamine riigiasutuste ja eri liikmesriikide asutuste vahel. ACER peaks andma oma eksperditeadmistega panuse rakendamise järelevalve protsessi. Vajalike koostalitlusvõimeliste ühiste infosüsteemide loomise hõlbustamiseks võivad komisjon ja liikmesriigid uurida võimalusi kasutada Sisejulgeolekufondi kättesaadavat eelarvet. Toll peaks andma reguleerivatele asutustele, pädevatele asutustele ja komisjonile kord kuus ajakohast teavet Venemaa gaasi impordi olukorda puudutavate põhielementide kohta, nagu pikaajaliste või lühiajaliste tarnelepingute alusel imporditud kogused, sissevoolupunktid ja lepingupartnerid.

- (23) Ukraina kaudu toimunud Venemaa gaasitarnete järkjärgulisel lõpetamisel saadud kogemus on näidanud, et hea ettevalmistus ja koordineerimine solidaarsuse vaimus võimaldab tõhusalt ära hoida turuhäireid või varustuskindluse probleeme, mis võivad tuleneda gaasitarnijate vahetamisest. Selleks et valmistuda koordineeritud viisil Venemaa gaasi impordi täielikuks järkjärguliseks lõpetamiseks 2028. aastal ja anda turule piisavalt aega sellega seotud muutuste ennetamiseks, ilma et see ohustaks gaasivarustuskindlust või mõjutaks märkimisväärselt energiahindu, peaksid liikmesriigid koostama riiklikud mitmekesistamiskavad ja esitama need 1. märtsiks 2026. Nende kavade suhtes tuleks kohaldada ametisaladuse hoidmise reegleid ja neid ei tohiks avalikustada ilma vastava liikmesriigi nõusolekuta. Nendes tuleks kirjeldada kavandatud riikliku või piirkondliku tasandi meetmeid, millega vähendada nõudlust, edendada taastuvenergia tootmist ja tagada alternatiivsed tarned, samuti tuleks neis kirjeldada võimalikke tehnilisi, lepingulisi või regulatiivseid tõkkeid, mis võivad mitmekesistamisprotsessi raskendada. Kuna mitmekesistamisprotsess võib nõuda meetmete koordineerimist riikide, piirkondade või liidu tasandil, peaks komisjon riiklike mitmekesistamiskavasid hindama ja andma vajaduse korral soovitusi kohanduste tegemiseks.
- (24) Versailles' deklaratsioonis kohustusid liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid lisaks maagaasi tarnetele järk-järgult lõpetama ka muud energiatarned Venemaa Föderatsioonist, eelkõige naftatarned. Kuigi piiravad meetmed Venemaa Föderatsioonist pärit nafta impordi järkjärguliseks lõpetamiseks on juba kehtestatud ja nafta import on märkimisväärselt vähenenud, võib Venemaa nafta impordi edasine järkjärguline lõpetamine nõuda konkreetseid ettevalmistavaid meetmeid ja koordineerimist naaberriikidega. Seepärast peaksid liikmesriigid samuti koostama naftat käsitlevad riiklikud mitmekesistamiskavad, mille kohta komisjon võib esitada soovitusi. Nende kavade suhtes tuleks kohaldada ametisaladuse hoidmise reegleid ja neid ei tohiks avalikustada ilma vastava liikmesriigi nõusolekuta.

- (25) 2022. ja 2023. aasta gaasikriisi ajal saadud kogemus näitas, et liidu gaasitarnete jälgimiseks on väga oluline põhjalik teave tarneolukorra ja võimalike tarnesõltuvuste kohta. Seepärast peaksid Venemaa gaasi importijad, kes kasutavad käesolevas määruses sätestatud vabastusi, esitama komisjonile kogu teabe, mis on vajalik gaasikaubanduse võimalike riskide tõhusaks hindamiseks. See teave peaks sisaldama asjaomaste gaasitarnelepingute peamisi näitajaid või isegi terveid tekstiosi, välja arvatud hinnateavet, kui see on vajalik, et mõista teatavate klauslite konteksti või viiteid lepingu muudele sätetele. Komisjon peaks gaasitarnete jälgimisel liidus võtma arvesse ka tolli esitatud teavet impordi kohta ja riiklikes mitmekesistamiskavades sisalduvat teavet. Komisjon peaks korrapäraselt teavitama määrusega (EL) 2017/1938 loodud gaasikoordineerimisrühma järkjärgulisest impordi lõpetamise protsessist liidu tasandil ja esitama Venemaa gaasi impordi järkjärgulise lõpetamise kohta iga-aastase aruande, millele võib lisada konkreetseid liidu soovitusi ja meetmeid impordi järkjärgulise lõpetamise protsessi kiirendamiseks.
- (26) Liikmesriigid ja liit peaksid tegema tihedat koostööd käesoleva määruse rakendamisel, sealhulgas seoses võimalike vaidluste lahendamise menetlustega. Kohaldataval juhul on määruses (EL) nr 1219/2012⁴ ja määruses (EL) nr 912/2014⁵ sätestatud täiendavad üksikasjad liikmesriikide ja liidu vahelise koostöö ja finantskohustuste jaotuse kohta seoses käesolevat määrust puudutavate võimalike investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise juhtumitega.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1219/2012, millega kehtestatakse üleminekukord liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste kahepoolsete investeerimislepingute jaoks (ELT L 351, 20.12.2012, lk 40).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 912/2014, millega kehtestatakse rahalise vastutuse kindlaksmääramise raamistik investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamisel vahekohtutes, mis on loodud rahvusvaheliste lepingutega, mille osaline on Euroopa Liit (ELT L 257, 28.8.2014, lk 121).

- (26a) Võttes arvesse Venemaa Föderatsiooni hiljutist tava kokkulepitud kohtu- ja vahekohtumenetlusi ühepoolset muuta ja takistada, ei saa ei mõjutatud isikuid ega liitu ja liikmesriike pidada vastutavaks ühegi ebaseadusliku menetluse raames tehtud kohtuotsuse, vahekohtuotsuse või muu kohtulahendi eest, mille suhtes ei ole asjaomases jurisdiktsioonis tegelikult võimalik õiguskaitsevahendeid kasutada.
- (27) Liit on loonud tugeva õigusraamistiku, et tagada igal ajal gaasivarustuskindlus ja tegeleda võimalike tarnekriisidega koordineeritult; see hõlmab muu hulgas liikmesriikide kohustust näidata gaasi vajavate naaberriikide suhtes üles solidaarsust tõhusal ja operatiivsel viisil. Komisjon peaks liidu, piirkondade ja liikmesriikide tasandil pidevalt jälgima gaasitarnetega seotud tururiske, mis tulenevad gaasikaubandusest Venemaa Föderatsiooniga. Äkiliste ja oluliste muutuste korral, nagu võtmetähtsusega imporditaristute kättesaamatus või muud liiki olulised tarnehäired, mis ohustavad tõsiselt ühe või mitme liikmesriigi varustuskindlust, on asjakohane anda komisjonile õigus võtta vajalikke erakorralisi meetmeid, peatades käesolevas määruses sätestatud maagaasi või veeldatud maagaasi impordikeeldude kohaldamise ühes või mitmes liikmesriigis. Samuti peaks komisjonil sellises olukorras olema võimalik peatada kohustus esitada enne liidu tolliterritooriumile sisenemist tõendid tootjariigi kohta, et hõlbustada lühikese etteteatamisega täiendavat importimist. Selline peatamine peaks olema ajaliselt piiratud ja komisjoni rakendusotsusega tuleks kehtestada teatavad lisatingimused tagamaks, et iga selline peatamine piirdub rangelt ohu kõrvaldamisega. Komisjon peaks teavitama gaasikoordineerimisrühma ja jälgima tähelepanelikult iga sellise ajutise peatamise kohaldamist.
- (28) Käesoleva määrusega kehtestatud meetmed kajastavad täielikult energiasolidaarsuse põhimõtet. Kokkupuude Venemaa gaasi impordiga on liikmesriigiti erinev ja paljud liikmesriigid on juba võtnud meetmeid Venemaa gaasi impordi järkjärguliseks lõpetamiseks. Käesoleva määrusega tagatakse kogu ELis ühtlustatud lähenemisviis Venemaa gaasi impordi järkjärgulisele lõpetamisele, säilitades liikmesriikidevahelise solidaarsuse.

- (29) Kuna käesoleva määruse eesmäärke, mis on seotud võimaliku gaasisõltuvuse jälgimisega, ei suuda liikmesriigid koordineeritult ja ilma turu killustamise riskita piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini ja tõhusamalt saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (30) Võttes arvesse, kui oluline on, et liit lõpetaks viivitamata järk-järgult edasise majandusliku sõltuvuse Venemaa Föderatsioonist pärit gaasi impordist, peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Turuosalistel oli pärast 2022. aasta märtsi *Versailles' deklaratsiooni* ja käesoleva määruse ettepaneku vastuvõtmist 17. juunil 2025 märkimisväärne aeg oma tarneportfelli kohandamiseks. Sellest hoolimata tundub asjakohane näha ette üleminekuperiood, et gaasitarnijad, kes ei ole oma tarnestrateegiaid veel kohandanud, saaksid võtta vajalikud meetmed käesoleva määruse järgimiseks. Seepärast tuleks Venemaa Föderatsioonist gaasi importimise keeldu kohaldada alles alates [*ELT: palun lisada kuupäev: kuus nädalat pärast käesoleva määruse jõustumist*]. Selleks et importijad, kellel on kehtivad tarnelepingud, ja importijad, kes sõlmivad uusi lepinguid, saaksid õigeaegselt ja häireteta saada vajaliku eelneva loa kavandatud gaasi impordiks, tuleks käesolevas määruses sätestatud erinevaid loa andmise menetlusi kohaldada juba enne, kui hakatakse kohaldama Venemaa Föderatsioonist gaasi importimise keeldu,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega nähakse ette raamistik, mille abil tõhusalt kõrvaldada liidu kokkupuude Venemaa Föderatsiooniga toimuvast gaasikaubandusest tulenevate märkimisväärsede riskidega kaubandusele ja varustuskindlusele, ning sellega nähakse ette:

- a) Venemaa Föderatsioonist pärit maagaasi impordi etapiviisiline keelustamine;
- b) õigusnormid selle keelu tulemuslikuks rakendamiseks ja järgimise jälgimiseks ning Venemaa Föderatsioonist pärit nafta impordi järkjärguliseks lõpetamiseks;
- c) sätted liidu energiavarustuskindluse paremaks hindamiseks.

Mõisted

Käesolevas määruuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „maagaas“ – kombineeritud nomenklatuuri koodide 2711 11 00 ja 2711 21 00 all osutatud gaas;
- 2) „veeldatud maagaas (LNG)“ – kombineeritud nomenklatuuri koodi 2711 11 00 all osutatud veeldatud maagaas;
- 3) „gaasilises olekus maagaas“ – kombineeritud nomenklatuuri koodi 2711 21 00 all osutatud maagaas;
- 3a) „segud“ – eri päritoluriikidest pärit veeldatud maagaasi koguste segud;
- 4) „pikaajaline tarneleping“ – maagaasi tarnimist käsitlev pikema kui üheaastase kehtivusajaga leping, välja arvatud maagaasi tuletisinstrument;
- 5) „lühiajaline tarneleping“ – maagaasi tarnimist käsitlev lühema kui üheaastase kehtivusajaga leping, välja arvatud maagaasi tuletisinstrument;
- 5a) „tootjariik“ – riik, kus maagaas ammutatakse. Kui muudes riikides kui Venemaa Föderatsioonis ammutatud maagaas on veeldatud või taasgaasistatud Venemaa Föderatsioonis, käsitatakse tootjariigina Venemaa Föderatsiooni;
- 6) „sisemaariik“ – täielikult maismaaga ümbritsetud riik, millel ei ole otsest juurdepääsu merele;

- 6b) „import“ – kauba suunamine vabasse ringlusse, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 201;
- 7) „importija“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on deklarant asjaomases tollideklaratsioonis, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 15, või muul juhul füüsiline või juriidiline isik, sealhulgas seotud ettevõtja, kes toob kauba liidu tolliterritooriumile;
- 7a) „seotud ettevõtja“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁶ artikli 2 punktis 12 määratletud ettevõtja;
- 8) „toll“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013⁷ artikli 5 punktis 1 määratletud toll;
- 8a) „lube väljastav asutus“ – asutus, kes on pädev läbi vaatama artikli 7 lõigete 1 ja 2 kohaselt esitatud loataotlusi;
- 9) „pädev asutus“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1938⁸ artikli 2 punktis 7 määratletud pädev asutus;
- 10) „reguleeriv asutus“ – direktiivi (EL) 2024/1788 artikli 76 lõike 1 kohaselt määratud reguleeriv asutus;

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1938, mis käsitleb gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010 (ELT L 280, 28.10.2017, lk 1).

- 11) „kontroll“ – direktiivi (EL) 2024/1788 artikli 2 punktis 55 määratletud kontroll;
- 12) [...]
- 13) „ühenduspunkt“ – direktiivi (EL) 2024/1788 artikli 2 punktis 63 määratletud ühenduspunkt;
- 13a) „ühendustoru“ – direktiivi (EL) 2024/1788 artikli 2 punktis 39 määratletud ühendustoru;
- 14) „sissevoolupunkt“ – direktiivi (EL) 2024/1788 artikli 2 punktis 61 määratletud sissevoolupunkt;
- 14a) „tarnepunkt“ – gaasitarnelepingus kindlaks määratud füüsiline või virtuaalne asukoht, kuhu müüja maagaasi tarnib ja kus ostja selle vastu võtab;
- 15) [...]
- 16) „lepingulised kogused“ – maagaasi kogused, mida ostja on kohustatud ostma ja müüja on kohustatud tarnima, nagu on kindlaks määratud algses tarnelepingus, välja arvatud kogused, mis tulenevad algsete koguste muudatusi käsitlevatest lepingusätetest, näiteks ümardavad kogused, osakogused, lisakogused või muud lepingu tingimuste kohased koguselised muudatused, välja arvatud enne 17. juunit 2025 tasutud korvamiskogused;
- 16a) „ümardavad kogused“ – maagaasi mahud, mis lisatakse asjaomase aasta lepingujärgsele aastakogusele, et viimane last ümardada terveks lastiks;

- 16b) „osakogused“ – maagaasi mahud, mis kantakse üle järgmistesse lepinguaastatesse, kui aasta jooksul tarnitud kogus on pärast kohanduste tegemist suurem või väiksem kui aastane kohandatud lepinguline kogus; need mahud võivad olla nii positiivsed kui ka negatiivsed;
- 16c) „lisakogused“ – maagaasi mahud, mis lisatakse lepinguosalise äranägemisel tarnelepingute alusel vabatahtlikult aastasele lepingulisele kogusele;
- 17) „tasutud korvamiskogused“ – maagaasi mahud, mida ostjal on õigus või kohustus järgnevatel perioodidel vastu võtta ja nende eest tasuda, järgides minimaalseid võta- või-maksa nõudeid, ning millega korvatakse pikaajalise tarnelepinguga ette nähtud, kuid varasematel perioodidel saamata jäänud kogused;
- 18) „tarnegraafik“ – gaasitarnelepingu poolte vahel kokku lepitud ajakava või kava, milles määratakse kindlaks gaasikogused, mille müüja peab tarnima ja mille ostja saab kindlaksmääratud ajavahemike jooksul, sealhulgas tarneaeg, tarnekoht ja tarnetingimused, nagu on sätestatud tarnelepingus või sellega seotud töökorras;
- 19) „registreerimine“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1789⁹ artikli 2 punktis 8 määratletud registreerimine;
- 20) „nafta“ – toornafta, maagaasi kondensaadid, rafineerimistehase lähteained, lisaained, oksügenaadid ja muud süsivesinikud ning CN-koodide 2709 ja 2710 alla kuuluvad naftasaadused.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1789, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, maagaasi ja vesiniku siseturge ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 1227/2011, (EL) 2017/1938, (EL) 2019/942 ja (EL) 2022/869 ja otsust (EL) 2017/684 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 715/2009 (ELT L, 2024/1789, 15.7.2024).

**VENEMAA FÖDERATSIOONIST PÄRIT MAAGAASI IMPORDI ETAPIVIISILINE
KEELUSTAMINE**

Artikkel 3

Venemaa Föderatsioonist pärit maagaasi impordi keelustamine

1. Keelatud on Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava gaasilises olekus maagaasi import torujuhtmete kaudu, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse mõnda artiklis 4 sätestatud erandit.
2. Keelatud on Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava või Venemaa Föderatsioonis kaevandatud gaasilises olekus maagaasist saadud veeldatud maagaasi import, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse mõnda artiklis 4 sätestatud erandit. Seda keeldu kohaldatakse ka segudes sisalduva veeldatud maagaasi suhtes, mis on pärit Venemaa Föderatsioonist või mida eksporditakse otse või kaudselt Venemaa Föderatsioonist.

Üleminekuetapp kehtivate tarnelepingute puhul

1. Artiklit 3 kohaldatakse alates 17. juunist 2026, kui lube väljastavatele asutustele on võimalik tõendada, et artiklis 3 osutatud maagaasi import toimub lühiajalise tarnelepingu alusel, mis on sõlmitud enne 17. juunit 2025 ja mida ei ole pärast seda muudetud, välja arvatud juhul, kui muudatus on hõlmatud lõikega 4.
2. Artiklit 3 kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028, kui lube väljastavatele asutustele on võimalik tõendada, et:
 - a) artiklis 3 osutatud maagaasi import toimub sisemaariiki sellise lühiajalise tarnelepingu alusel, mis on vajalik punkti b kohase pikaajalise tarnelepingu täitmiseks, ning
 - b) on olemas pikaajaline tarneleping, mille alusel imporditakse torujuhtmete kaudu sisemaariiki gaasilises olekus maagaasi, kui:
 - i) gaas on pärit Venemaa Föderatsioonist või seda eksporditakse otse või kaudselt Venemaa Föderatsioonist,
 - ii) gaasi kohaletoimetamine algses tarnepunktis ELi ja kolmanda riigi piiril ei ole enam võimalik ning
 - iii) leping sõlmiti enne 17. juunit 2025 ja seda ei ole hiljem muudetud, välja arvatud juhul, kui muudatus on hõlmatud lõikega 4.

3. Artiklit 3 kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028, kui lube väljastavatele asutustele on võimalik tõendada, et artiklis 3 osutatud maagaasi import toimub pikaajalise tarnelepingu alusel, mis on sõlmitud enne 17. juunit 2025 ja mida ei ole hiljem muudetud, välja arvatud juhul, kui muudatus on hõlmatud lõikega 4.
4. Lõigetes 1–3 sätestatud erandeid kohaldatakse ka kehtivate tarnelepingute suhtes, kui neid muudetakse järgmiselt:
 - a) lepinguliste koguste vähendamine;
 - b) hindade ja tasude vähendamine;
 - c) konfidentsiaalsusklauslite muutmine;
 - ca) töökorra, näiteks sidekorra muutmine;
 - d) lepinguosaliste aadresside muutmine;
 - e) lepinguliste kohustuste üleandmine sidusettevõtjate vahel;
 - f) kohtu- või vahekohtumenetlusega nõutavad muudatused; või
 - g) sisemaariikide puhul riiklike tarnepunktide muutmine.
5. Lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt toimuva impordi kogused ei tohi ületada lepingulisi koguseid.

Artikkel 5

[...]

Artikkel 6

[...]

III PEATÜKK

LUBADE VÄLJASTAMINE, ASJAKOHASE TEABE ESITAMINE JA VAHETAMINE

Artikkel 7

Lubade väljastamine ning importijate poolt asjakohase teabe esitamine

1. Kui taotletakse artikli 4 kohast erandit Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava või Venemaa Föderatsioonis kaevandatud gaasilises olekus maagaasi impordiks, on impordiks vaja eelnevat luba. Lube väljastavatele asutustele esitatakse kogu teave, mis on vajalik, et hinnata, kas artiklis 4 sätestatud tingimused on täidetud.

Kõnealune teave hõlmab vähemalt järgmist:

- a) gaasitarnelepingu sõlmimise kuupäev;
- b) gaasitarnelepingu kestus;
- c) lepingulised kogused, sealhulgas kõik paindlikkusõigused koguste suurendamiseks või vähendamiseks;
- d) gaasitarnelepingu poolte andmed, sealhulgas ELis registreeritud isikute puhul ettevõtja registreerimis- ja identifitseerimisnumber (EORI-number);
- e) [...]
- ea) veeldatud maagaasi segude puhul dokumendid, mis tõendavad Venemaa ja muu kui Venemaa gaasi vastavaid koguseid segus ja milles täpsustatakse segamisprotsess;
- f) veeldatud maagaasi impordi puhul veeldamise koht ja esimese lastimise sadam;

- g) tarnepunktid, sealhulgas võimalik paindlikkus seoses tarnepunktiga ning
- h) kõik gaasitarnelepingu muudatused, näidates ära muudatuse sisu ja kuupäeva, välja arvatud muudatused, mis on seotud üksnes gaasi hinnaga.

Kui taotletakse artikli 4 kohast erandit ja gaasi hinda muudeti 17. juunil 2025 või hiljem, esitatakse teave hinnamuudatuse kohta.

Nõutav teave esitatakse lube väljastavale asutusele hiljemalt üks kuu enne tolliterritooriumile sisenemist.

- 2. Maagaasi, mille tootjariik ei ole Venemaa Föderatsioon, impordiks on vaja eelnevat luba, välja arvatud juhul, kui kõnealune import kuulub lõike 3 alla. Selle liikmesriigi lube väljastavatele asutustele, kus gaas tuleks vabasse ringlusse lubada, esitatakse tõendid kõnealuse maagaasi tootjariigi kohta hiljemalt viis tööpäeva enne selle sisenemist tolliterritooriumile.
- 3. Eelnevat luba ei nõuta, kui gaasi imporditakse riigist, kes toodab gaasi ja on 2024. aastal eksportinud liitu rohkem kui 5 miljardit kuupmeetrit maagaasi ning on kas keelanud Venemaa gaasi impordi või kohaldab Venemaa gaasi suhtes muid piiravaid meetmeid või kellel puudub gaasitaristu, mis võimaldaks veeldatud maagaasi või torugaasi importida. Hiljemalt viis päeva pärast käesoleva määruse jõustumist koostab komisjon rakendusotsusega selliste riikide loetelu ja ajakohastab seda vastavalt vajadusele. Artikli 15 lõike 1 kohane aruanne sisaldab hinnangut artikli 7 lõike 2 kohase eelneva loa andmise menetluse tõhususe kohta.

- 3a. Lube väljastavad asutused, toll (kui need ei ole identsed) või muud artiklites 9 ja 10 osutatud järelevalvega seotud asutused võivad nõuda üksikasjalikumat teavet, kui seda teavet peetakse vajalikuks, et hinnata, kas artiklites 3 ja 4 sätestatud tingimused on täidetud. Samuti võivad nad tugineda muudest allikatest pärinevale teabele. Lube väljastavad asutused võivad eelkõige nõuda gaasitarnelepingu teatavate sätete teksti esitamist täielikul kujul või gaasitarnelepingu kogu teksti, välja arvatud hinnateabe esitamist, eelkõige juhul, kui teatavad lepingutingimused on omavahel seotud või kui täielik teadmine lepingutingimuste sõnastusest on kõnealuse hindamise jaoks otsustava tähtsusega. Kui esitatud tõendid ei ole veenvad, võib toll keelduda kauba vabasse ringlusse lubamisest.
4. Eeldatakse, et maagaas, mida imporditakse liitu liidu ja Venemaa Föderatsiooni või Valgevene vaheliste piiride või võrkudevaheliste ühenduste või ühenduspunktide kaudu või ühenduspunkti Strandzha 2 / Malkoclar (TurkStream) kaudu, eksporditakse otse või kaudselt Venemaa Föderatsioonist, välja arvatud juhul, kui lube väljastavatele asutustele esitatakse hiljemalt üks kuu enne tolliterritooriumile sisenemist üheselt mõistetavad tõendid selle kohta, et maagaas:
- a) läbis Venemaa Föderatsiooni transiidina ning
 - b) on toodetud muus riigis kui Venemaa Föderatsioon.
5. Kui maagaasi transporditakse läbi ELi kolmandast riigist kolmandasse riiki liidu tolliseadustiku kohase transiidiprotseduuri alusel, teavitatakse lube väljastavat asutust ja tolli (kui need ei ole identsed) hiljemalt üks kuu enne kavandatud transiiti järgmisest:
- a) transiitgaasi tootjariik, välja arvatud juhul, kui selline teave ei ole kättesaadav;
 - b) kavandatud või tegelikud registreerimisgraafikud, milles on täpsustatud transiitgaasi maht, ajastus ning sisse- ja väljavoolupunktid, kohaldataval juhul päevase täpsusega;

- c) gaasitarnelepingutes sätestatud mahud ja tarnepunktid ning
- d) müüja või ostja või mis tahes vahendusüksuse ja liidu asjaomaste ülekandesüsteemi haldurite vaheline leping, kui see on kohaldatav.

Lube väljastavad asutused kontrollivad andmete järjepidevust ja jagavad saadud teavet viivitamata tolliga (kui need asutused ei ole identsed).

Artikkel 8

[...]

Artikkel 9

Tõhus järelevalve ja nõuete täitmise tagamine

Lube väljastavad asutused ja asjakohasel juhul toll ning Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (ACER) tagavad tõhusa järelevalve II peatüki sätete järgimise üle, kasutades vajaduse korral täielikult oma täitmise tagamise volitusi, ning teevad tihedat koostööd asjaomaste riiklike asutuste, teiste liikmesriikide asutuste, ACERi või komisjoniga.

Artikkel 10

Lube väljastav asutus, koostöö ja teabevahetus

1. Lube väljastav asutus on toll, välja arvatud juhul, kui liikmesriik määrab selleks muu asutuse. Liikmesriigid teavitavad komisjoni, kui nad määravad lube väljastavaks asutuseks muu asutuse kui tolli.

2. Lube väljastavad asutused teevad koostööd ja vahetavad maagaasi impordi kohta saadud teavet reguleerivate asutuste, pädevate asutuste ja kohaldataval juhul tolliga, samuti ACERi ja komisjoniga vastavalt nende ülesannetele, kohustustele ja pädevusele ning niivõrd kui see on võimalik, et tagada käesoleva määruse artiklites 3 ja 4 sätestatud tingimuste täitmise tulemuslik hindamine.
3. Lube väljastavad asutused või kohaldataval juhul tolliasutused teavitavad reguleerivaid asutusi, pädevaid asutusi, ACERit ja komisjoni kord kuus Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava maagaasi impordi arengut puudutavatest põhielementidest, näiteks pikaajaliste või lühiajaliste tarnelepingute alusel imporditud kogustest, sissevoolupunktidest või lepingupartneritest. Samuti teavitavad nad neid peamistest muutustest seoses artikli 7 lõikes 5 osutatud transiidiprotseduuri alusel liitu siseneva Venemaa gaasiga.
4. Eri liikmesriikide lube väljastavad asutused ja kohaldataval juhul tolliasutused vahetavad vajalikul määral maagaasi impordi kohta saadud teavet ning teevad üksteisega koostööd, et tagada nõuete tõhus täitmine ja takistada neist kõrvalehoidmist. Nad kasutavad olemasolevaid vahendeid ja andmebaase, mis võimaldavad asjakohast teavet tõhusalt vahetada oma liikmesriigi ametiasutustega ja teiste liikmesriikide ametiasutustega, või võtavad vajaduse korral sellised vahendid kasutusele.
5. ACER avaldab 31. augustiks 2026 ja 31. augustiks 2027 käesoleva määruse alusel saadud andmete ja enda valduses oleva teabe põhjal aruande, milles antakse ülevaade Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava maagaasi tarnelepingutest ja hinnatakse mitmekesistamise mõju energiaturgudele. Kui see on asjakohane, hõlmab aruanne ka andmeid artikli 7 lõikes 5 osutatud transiidiprotseduuri alusel liitu siseneva Venemaa gaasi kohta.
6. Komisjon ja ACER vahetavad asjakohasel juhul nende valduses olevat asjakohast teavet Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava maagaasi impordilepingute kohta lube väljastavate asutustega ja kohaldataval juhul tolliga, et hõlbustada käesoleva määruse täitmise tagamist.

RIIKLIKUD MITMEKESISTAMISKAVAD

Artikkel 11

Maagaasi käsitlevad riiklikud mitmekesistamiskavad

1. Iga liikmesriik kehtestab mitmekesistamiskava, milles kirjeldatakse nende gaasitarnete mitmekesistamise meetmeid, vahe-eesmärke ja võimalikke tõkkeid ning mille eesmärk on täielikult lõpetada Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava maagaasi import 1. jaanuariks 2028, mis on Venemaa Föderatsioonist pärineva impordi täieliku keelustamise tähtaeg.

Esimeses lõigus osutatud kohustust ei kohaldata, kui liikmesriigid suudavad komisjonile eelkõige määruse (EL) 2017/1938 artikli 14 lõike 6 kohaselt esitatud teabe põhjal tõendada, et nad ei saa Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditavat maagaasi. Liikmesriigid tõendavad seda komisjonile kuupäevaks, mil komisjonile teatatakse riiklikest mitmekesistamiskavadest. Komisjon teavitab gaasikoordineerimisrühma liikmesriikidest, kes on vabastatud riikliku mitmekesistamiskava koostamisest.

2. Maagaasi käsitlev riiklik mitmekesistamiskava peab sisaldama kogu järgmist teavet:
 - a) kättesaadav teave kehtivate tarnelepingute alusel Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava maagaasi impordi mahu kohta;

- b) Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava maagaasi asendamiseks riigi tasandil kehtestatud ja kavandatud toetusmeetmete selge kirjeldus, sealhulgas kogused, mille import kavatsetakse järk-järgult lõpetada, meetmete rakendamise vahe-eesmärgid ja ajakava ning kavandatud võimalused alternatiivsete tarnete ja tarneteede jaoks, kui need on olemas. Sellised meetmed võivad sisaldada määruse (EL) 2024/1789 artikli 42 kohast ELi ühtse platvormi kasutamist, energiaettevõtjate mitmekesistamispuudluste toetamise meetmeid, koostööd piirkondlikes rühmades, nagu Kesk- ja Kagu-Euroopa gaasivõrkude ühendamise kõrgetasemeline tööühm, maagaasi impordile elektrifitseerimisega pakutavate alternatiivide kindlakstegemist, energiatõhususe meetmeid, biogaasi, biometaan ja roheline vesiniku tootmise hoogustamist, taastuvenergia kasutuselevõttu, nõudluse vabatahtliku vähendamise meetmeid või teiste liikmesriikide võimalusi tarnete mitmekesistamise hõlbustamiseks;
- c) Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava maagaasi asendamise võimalike tehniliste, lepinguliste või regulatiivsete tõkete väljaselgitamine ning võimalused nende tõkete ületamiseks.
3. Liikmesriigid teatavad komisjonile oma riiklikest mitmekesistamiskavadest 1. märtsiks 2026, kasutades I lisas esitatud vormi.
4. Komisjon hõlbustab asjakohasel juhul maagaasi käsitlevate riiklike mitmekesistamiskavade koostamist ja rakendamist. Artikli 4 kohaste olemasolevate tarnelepingute üleminekuetapis teeb komisjon liikmesriikidega nende mitmekesistamispuudlustes koordineeritud viisil koostööd, et teha kindlaks alternatiivsed tarneallikad. Uued tarned võivad ka kompenseerida saamata jäänud tulu, kasutades olemasolevat taristut, mida on varem kasutatud Venemaa gaasi transiidiks. Liikmesriigid annavad määruse (EL) 2017/1938 artikli 4 kohaselt loodud gaasikoordineerimisrühmale korrapäraselt aru kõnealuste kavade ettevalmistamisel, vastuvõtmisel ja rakendamisel tehtud edusammudest. Komisjon hindab riiklike mitmekesistamiskavade alusel Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava gaasi impordi järkjärgulise lõpetamise rakendamist ja annab sellest aru gaasikoordineerimisrühmale, nagu on sätestatud käesoleva määruse artiklis 13.

Naftat käsitlevad riiklikud mitmekesistamiskavad

1. Kui liikmesriigis võetakse vastu Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava nafta importi, kehtestavad nad mitmekesistamiskava, milles nad kirjeldavad oma naftatarnete mitmekesistamise meetmeid, vahe-eesmärke ja võimalikke tõkkeid ning mille eesmärk on lõpetada 1. jaanuariks 2028 Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava nafta import.
2. Naftat käsitlev riiklik mitmekesistamiskava peab sisaldama kogu järgmist teavet:
 - a) kättesaadav teave Venemaa Föderatsiooni nafta otsese või kaudse impordi mahu kohta kehtivate tarnelepingute alusel;
 - b) Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava nafta asendamiseks riigi tasandil kavandatud meetmed, sealhulgas kogused, mille import kavatsetakse järk-järgult lõpetada, meetmete rakendamise vahe-eesmärgid ja ajakava ning võimalused alternatiivsete tarnete ja tarneteede jaoks või teiste liikmesriikide võimalusi tarnete mitmekesistamise hõlbustamiseks;
 - c) Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava nafta asendamise võimalikud tehnilised, lepingulised või regulatiivsed tõkked ning võimalused nende tõkete ületamiseks.
3. Liikmesriigid teatavad komisjonile oma riiklikest mitmekesistamiskavadest 1. märtsiks 2026, kasutades II lisas esitatud vormi.

4. Komisjon hõlbustab asjakohasel juhul naftat käsitlevate riiklike mitmekesistamiskavade koostamist ja rakendamist. Komisjon aitab kaasa liikmesriikidevahelisele koostööle riiklike mitmekesistamiskavade rakendamisel. Liikmesriigid annavad nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ¹⁰ artikli 17 kohaselt loodud nafta koordineerimisrühmale korrapäraselt aru kõnealuste riiklike mitmekesistamiskavade ettevalmistamisel, vastuvõtmisel ja rakendamisel tehtud edusammudest.
5. Kui naftat käsitlevas riiklikus mitmekesistamiskavas on kindlaks tehtud risk, et Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava nafta impordi järkjärgulise lõpetamise eesmärki ei pruugita 1. jaanuariks 2028 saavutada, võib komisjon pärast riikliku mitmekesistamiskava hindamist ja kolme kuu jooksul alates riikliku mitmekesistamiskava esitamisest esitada asjaomasele liikmesriigile soovitus selle kohta, kuidas impordi järkjärguline lõpetamine õigeaegselt saavutada. Pärast selle soovitus saamist ajakohastab liikmesriik oma mitmekesistamiskava komisjoni soovitust arvesse võttes kolme kuu jooksul.

¹⁰ Nõukogu 14. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid (ELT L 265, 9.10.2009, lk 9).

GAASIVARUSTUSKINDLUSE JÄLGIMINE

Artikkel 13

Määruse (EL) 2017/1938 muutmine

Määrust (EL) 2017/1938 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 2 lisatakse punktid 33 ja 34:

„33) „võta-või-maksa säte“ – lepingusäte, mis kohustab ostjat võtma teatava ajavahemiku jooksul vastu kindlaksmääratud minimaalse gaasikoguse või selle eest maksuma, olenemata sellest, kas gaasi tegelikult saadakse;

34) „tarni-või-maksa säte“ – lepingusäte, mis kohustab müüjat gaasi tarnimata jätmise korral maksuma lepingus ette nähtud trahvi.“

2) Artikli 14 lõiget 6 muudetakse järgmiselt:

a) esimesse lõiku lisatakse punkt c:

„c) komisjonile ja asjaomastele pädevatele asutustele Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava maagaasi tarnelepingute kohta järgmise teabe:

- i) määruse (EL) XX/2025 [käesoleva määruse] artikli 7 lõikes 1 osutatud teave;
- ii) teave tarnitavate ja vastuvõetavate koguste kohta, sealhulgas *võta-või-maksa* sätete või tarni-või-maksa sätete kohased võimalikud paindlikkusmeetmed;
- iii) tarnegraafikud (veeldatud maagaas) või registreerimised (torugaas);
- iv) võimalikud lepingus ette nähtud paindlikkusmeetmed, mis puudutavad iga-aastaseid lepingulisi koguseid, sealhulgas korvamiskoguseid;
- v) gaasitarnete peatamise või lõpetamise tingimused, sealhulgas vääramatut jõudu käsitlevad sätted;
- vi) teave selle kohta, millist õigust lepingu suhtes kohaldatakse ja milline vahekohtumehhanism on valitud;
- vii) muude kaubanduslepingute põhielemendid, mis on olulised gaasitarnelepingu täitmiseks, välja arvatud hinnateave.“;

b) lisatakse järgmine lõik:

„Punktis c osutatud teave esitatakse iga lepingu kohta koondamata kujul, sealhulgas terviklikud asjakohased tekstiosad, välja arvatud hinnateave, eelkõige juhul, kui täielik teadmine lepingutingimuste sõnastusest on gaasivarustuskindluse hindamiseks otsustava tähtsusega või kui teatavad lepingutingimused on omavahel seotud.“

3) Artikli 17 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Komisjon jälgib pidevalt liidu energiasüsteemi kokkupuudet Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava gaasi tarnetega, eelkõige komisjonile ja pädevatele asutustele artikli 14 lõike 6 punkti c kohaselt esitatud teabe alusel.

Komisjon hindab Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava gaasi impordi järkjärgulise lõpetamise rakendamist vastavalt määrusele (EL) XX/2025 riikide, piirkondade ja liidu tasandil, võttes aluseks kõnealuse määruse artikli 11 kohased riiklikud mitmekesistamiskavad. Kõnealune hindamine hõlmab ka asjaomaste asutuste vahelise teabevahetuse ja koostöö tõhususe hindamist ning asjakohasel juhul esitatakse soovitused nende parandamiseks. Sellest hindamisest antakse aru gaasikoordineerimisrühmale.

Kolmandas lõigus osutatud hindamise põhjal avaldab komisjon iga-aastase aruande, milles antakse põhjalik ülevaade edusammudest, mida liikmesriigid on oma riiklike mitmekesistamiskavade rakendamisel teinud.

Kui see on asjakohane, võib komisjon kolme kuu jooksul alates riiklikust mitmekesistamiskavast teatamisest esitada soovitusi, milles määratakse kindlaks võimalikud tegevused ja meetmed, et tagada gaasitarnete kindel mitmekesistamine ja Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava gaasi impordi õigeaegne järkjärguline lõpetamine.

Asjaomased liikmesriigid ajakohastavad oma mitmekesistamiskava komisjoni soovitusi arvesse võttes kolme kuu jooksul.“

LÕPPSÄTTED

Artikkel 14

Ametisaladus

1. Käesoleva määruse kohaselt saadud, vahetatud või edastatud konfidentsiaalse teabe suhtes kehtib käesolevas artiklis sätestatud ametisaladuse hoidmise kohustus.
2. Ametisaladuse hoidmise kohustus kehtib kõigile isikutele, kes töötavad või on töötanud käesoleva määruse rakendamisega seotud ametiasutuste heaks, ja füüsilistele või juriidilistele isikutele, kellele asjaomased ametiasutused on oma ülesanded delegeerinud, sealhulgas asjaomaste asutuste lepingulised audiitorid ja eksperdid.
3. Ametisaladuse alla kuuluvat teavet ei tohi avalikustada ühelegi teisele isikule ega ametiasutusele, välja arvatud juhul, kui avalikustamise kohustus tuleneb liidu või liikmesriigi õigusest.
4. Kogu käesoleva määruse kohaselt liikmesriikide asjaomaste asutuste vahel vahetatavat teavet, mis puudutab äri- või töötingimusi või muid majanduslikke või isiklike küsimusi, peetakse konfidentsiaalseks ja selle suhtes kohaldatakse ametisaladuse nõudeid, välja arvatud juhul, kui asjaomane asutus märgib teavet edastades, et seda võib avaldada, või kui avaldamine tuleneb liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt või tulenevalt kohtumenetlusest.

Artikkel 15

Järelevalve ja läbivaatamine

1. Komisjon jälgib pidevalt liidu energiaturu arengut, eelkõige pidades silmas võimalikku sõltuvust gaasitarnetest ja muid varustuskindluse riske, mis on seotud Venemaa Föderatsioonist imporditava energiaga. Hiljemalt [*väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist*] esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse rakendamise kohta.
2. Äkiliste ja oluliste muutuste korral, mis ohustavad tõsiselt ühe või mitme liikmesriigi energiavarustuskindlust, võib komisjon ajutiselt peatada käesoleva määruse II peatüki kohaldamise ühes või mitmes liikmesriigis, kas täielikult või osaliselt. Sellisel juhul võib komisjon ka peatada artikli 7 lõikes 2 sätestatud eelneva loa nõude. Komisjoni otsus sisaldab teatavaid tingimusi, eelkõige tagamaks, et igasugune peatamine piirdub rangelt ohu kõrvaldamisega. Komisjon teavitab gaasikoordineerimisrühma kõigist peatamistest.

Artikkel 16

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikleid 3 ja 4 kohaldatakse alates [*väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kuus nädalat pärast käesoleva määruse jõustumist*].

Artikli 7 lõikeid 1, 4 ja 5 kohaldatakse alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kuus nädalat miinus üks kuu pärast käesoleva määruse jõustumist].

Artikli 7 lõiget 2 kohaldatakse alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kuus nädalat miinus viis tööpäeva pärast käesoleva määruse jõustumist].

Käesolev määrus ei piira [nõukogu määruses (EL) nr 833/2014]¹¹ sätestatud veeldatud maagaasiga seotud keelu kohaldamist, mida kohaldatakse ja järgitakse olenemata käesoleva määruse sätetest.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

....,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

¹¹ Väljaannete talitus, palun lisada ajakohastatud viide.

I LISA

RIIKLIKE MITMEKESISTAMISKAVADE VORM MAAGAASI PUHUL

See vorm on ette nähtud riigiasutustele, kes koostavad artikliga 11 ettenähtud mitmekesistamiskava. Kava peab hõlmama järgmist:

üldine teave

Kava ettevalmistamise eest vastutav asutus	
Gaasisüsteemi kirjeldus. Siin tuleb kirjeldada: i) gaasinõudlust; ii) tarnejaotust, milles on arvesse võetud sõltuvus Venemaa tarnetest.	

peamine teave Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava gaasi impordi kohta liikmesriiki

Individuaalsete lepingute viitenumber samal kujul nagu importija on selle edastanud pädevatele asutustele ja komisjonile.	
[...]	

Liikmesriiki tarnitavad Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava gaasi lepingulised kogused. Märkida lepingu kohased paindlikkusmeetmed ja tarnepunkt (ühenduspunkt, impordi koht, LNG-terminal vm).	
--	--

selliste meetmete kirjeldus, millega asendatakse Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditav maagaas.

3.1. Kirjeldus peab hõlmama järgmisi elemente:

Mitmekesistamise võimalused: i) alternatiivsed tarned; ii) alternatiivsed tarneteed; iii) nõudluse koondamine.	
Kirjeldada meetet ja selle eesmäärke, sealhulgas koguseid, mille import loodetakse järk-järgult lõpetada; mitmeetapilise meetme korral kirjeldada vaheetappe.	
Rakendamise ajakava	
Meetmete mõju energiasüsteemile, sealhulgas gaasivoogudele, taristu võimsusele, tariifidele jne.	
Mõju naaberliikmesriikidele	

Tehnilised, lepingulised või regulatiivsed tõkked Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava gaasi asendamisel

Tehnilised, lepingulised või regulatiivsed tõkked	
Võimalused tõeete ületamiseks ja ajakava	

Kategooria	Mahtude asendamine impordi järkjärguliseks lõpetamiseks ¹²
Nõutav teave	Selliste riiklikul tasandil kehtestatud ja kavandatud meetmete kirjeldus, millega asendatakse Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud ülejäänud maagaasi mahud i) kogused, mille import kavatakse iga meetme abil järk-järgult lõpetada, ii) rakendamise ajakava (algus – lõpp), iii) alternatiivsete tarnete ja tarneteede võimalused
Torugaas	
Veeldatud maagaas (LNG)	

¹² Sellised meetmed võivad sisaldada määruse (EL) 2024/1789 artikli 42 kohast ELi nõudluse koondamise platvormi kasutamist, energiaettevõtjate mitmekesistamispüüdluste toetamise meetmeid, koostööd piirkondlikes rühmades, nagu Kesk- ja Kagu-Euroopa gaasivõrkude ühendamise kõrgetasemeline tööühm, maagaasi impordile elektrifitseerimisega pakutavate alternatiivide kindlakstegemist, energiatõhususe meetmeid, biogaasi, biometaani ja roheline vesiniku tootmise hoogustamist, taastuvenergia kasutuselevõttu või nõudluse vabatahtliku vähendamise meetmeid.

II LISA

RIIKLIKE MITMEKESISTAMISKAVADE VORM NAFTA PUHUL

See vorm on ette nähtud riigiasutustele, kes koostavad artikliga 12 ettenähtud üksikasjaliku mitmekesistamiskava. Kava peab hõlmama järgmist:

üldine teave

Kava ettevalmistamise eest vastutav asutus	
Naftasüsteemi kirjeldus Siin tuleb kirjeldada: i) naftanõudlust; ii) tarnejaotust, milles on arvesse võetud sõltuvus Venemaa tarnetest.	

peamine teave Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava nafta impordi kohta liikmesriiki

Liikmesriiki tarnitavad lepingulised Venemaa nafta kogused.	
Lisada lepinguliste kohustuste aegumiskuupäev.	
Eri sidusrühmade (müüja, importija ja ostja) andmed.	

Selliste meetmete kirjeldus, millega asendatakse Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditav nafta.

Kirjeldus peab hõlmama järgmisi elemente:

Mitmekesistamise võimalused: i) alternatiivsed tarned; ii) alternatiivsed tarneteed.	
Kirjeldada meetet ja selle eesmärgi, sealhulgas koguseid, mille import loodetakse järk-järgult lõpetada; mitmeetapilise meetme korral kirjeldada vaheetappe.	
Rakendamise ajakava	
Meetmete mõju energiasüsteemile, sealhulgas naftavoogudele, taristu võimsusele, tariifidele jne.	
Mõju naaberliikmesriikidele	

tehnilised, lepingulised või regulatiivsed tõkked Venemaa Föderatsioonist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditava nafta asendamisel

Tehnilised, lepingulised või regulatiivsed tõkked	
Võimalused tõkete ületamiseks ja ajakava	
